

WYDARZENIA

POŻEGNANIE PROFESOR KRYSZTYNY NAZAR

Andrzej Ziemia

Odejście Pani Prof. dr. hab. n. med. Krystyny Nazar niewątpliwie zamyka pewien okres w nauce. Coraz mniej jest bowiem osób, które tak jak Ona stanowiły wybitne osobowości naukowe, ale również kształtowały określone postawy moralne i dobre obyczaje. Jaka była Krystyna Nazar wie każdy który się z nią zetknął. Imponowała swoją olbrzymią wiedzą, którą przekazywała z właściwą sobie skromnością. Cicha, nie dbająca o zaszczyty, skupiona na drogach prowadzących do prawdy naukowej. Kochała ludzi co manifestowała m.in. w uważnym słuchaniu, delikatnym udzielaniu rad a zarazem szukaniu usprawiedliwienia dla każdego. Jak wielkim była przyjacielem okazywała wielokrotnie. Godna naśladowania... zwłaszcza w dzisiejszych czasach.

Jej Kariera naukowa rozpoczęła się po ukończeniu studiów medycznych w Warszawie w 1961 r. i przypadła na olbrzymie zainteresowanie fizjologią wysiłków fizycznych w tym okresie. Od 1963 r. Jej życie zawodowe było nieprzerwanie związane z Zakładem Fizjologii Stosowanej naszego Instytutu. Pracowała pod kierunkiem prof. Stanisława Kozłowskiego, współtwórcy polskiej medycyny sportowej. Po dołączeniu prof. Hanny Kaciuby-Uściłko powstał niespotykany tercet naukowy, którego prace stanowiły kamienie milowe w poznaniu regulacji metabolizmu podczas wysiłków fizycznych, w termoregulacji i fizjologii klinicznej. Uчени Ci stworzyli między innymi koncepcję

mechanizmów glukostatycznych podczas wysiłku fizycznego, która zdobyła międzynarodowe uznanie. Ich wkład w naukę został odzwierciedlony w wielu podstawowych podręcznikach z tego zakresu.

Prof. Krystyna Nazar współpracowała i odbywała staże w wielu ośrodkach: Sztokholmie, Kopenhadze, Oksfordzie, Syracuse (USA) i Paryżu. Współpracowała również z amerykańską agencją astronautyczną NASA. Wyrazem uznania dla Jej osiągnięć było członkostwo w m.in. Research Group on Biochemistry of Exercise, International Council of Sport Science and Physical Education (UNESCO) oraz udział w komitetach redakcyjnych International Journal of Sports Medicine i Clinical Physiology.

W ostatnich latach otrzymała dwa doktoraty honoris causa, Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu i Wrocławiu. Podczas wykładów, które wygłosiła po otrzymaniu tych zaszczytnych tytułów, a także na wykładzie kończącym Jej pracę w Instytucie wyrażała pogląd, że zmiany w organizmie wywołane wysiłkiem fizycznym są najważniejszą i coraz powszechniej uznaną metodą prewencji chorób metabolicznych i naczyniokrążeniowych.

Przyjaciele Prof. Krystyny Nazar zwracali się do niej *Krystynko*. Niech mi wolno będzie powiedzieć: *Krystynko* – pozostawiłaś po sobie pustkę. Nasz Zakład nigdy już nie będzie taki sam lecz postaramy się wypełnić Twój naukowy testament pamiętając by postępować godnie i właściwie, wbrew wszelkim przeciwnościom. Tak jak TY. Jakże już brakuje Ciebie...

XXI GIEŁDA POLSKICH WYNAŁAZKÓW NAGRODZONYCH NA ŚWIATOWYCH TARGACH WYNAŁAZCZOŚCI W 2013 ROKU

Joanna E. Kowalczyk

W dniach 11 i 12 lutego pod patronatem Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego odbyła się w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie XXI Giełda Wynalazków zorganizowana przez Stowarzyszenie Polskich Wynalazców i Racjonalizatorów, podczas której Pracownikom IMDiK wręczono dyplomy za dwa odkrycia nagrodzone w 2013 r. na światowych targach i wystawach. Wyróżnione projekty:

„Nietoksyczne dendrymery bogate w tryptofan wykazujące właściwości przeciwbakteryjne i przeciwnowotworowe”.

Autorzy: Marta Sowińska, Zofia Urbańczyk-Lipkowska, Anna Laskowska, Jolanta Sołtecka, Marta Bochyńska, Andrzej W. Lipkowski.

„Nowe analgetyki posiadające właściwości antynowotworowe.” Autorzy: Sergiusz Markowicz, Joanna Matalińska, Jolanta Dyniewicz, Andrzej W. Lipkowski, Aleksandra Misicka-Kęsik”. Gratulujemy!

DOKTORANTKA IMDIK NAGRODZONA STYPENDIUM „ALZHEIMER'S DRUG DISCOVERY FOUNDATION”

Maria Kawalec, Pracownia Biologii Molekularnej

Doktorantka Pracowni Biologii Molekularnej, **mgr farm. Maria Kawalec**, została nagrodzona stypendium Amerykańskiego Towarzystwa do Badań nad Lekami w Chorobie Alzheimera (Alzheimer's Drug Discovery Foundation; ADDF YOUNG INVESTIGATOR SCHOLARSHIP). Stypendium przyznano 24 młodym badaczom z całego świata, którzy wyróżnili się szczególnymi osiągnięciami na wczesnych etapach kariery naukowej i wykazali szczególnie zaangażowanie w badania nad rozwojem leków neurologicznych.

Stypendyści wzięli udział w corocznym spotkaniu Fundacji: Annual Drug Discovery For Neurodegeneration Conference: An Intensive Course on Translating Research into Drugs, w dniach 2-4 lutego w Miami, USA.

Podczas spotkania mgr Maria Kawalec zaprezentowała wyniki badań dotyczących neuroprotektynowego działania

hybryd peptydowych opioid – neurotensyna w modelu ekscytotoksycznego uszkodzenia hipokampa szczura w hodowli organotypowej (Effects of the hybridization of opioid and neurotensin pharmacophores on neurotoxicity in hippocampal organotypic cultures. Kawalec M., Kleczkowska P., Zabłocka B., Lipkowski A.W.).

Organizacja Alzheimer's Drug Discovery Foundation została założona w 1998 roku w celu wspierania badań nad rozwojem nowych leków neurologicznych poprzez finansowanie nowatorskich projektów badawczych na całym świecie oraz wspieranie transferu wiedzy pomiędzy środowiskiem nauki i biznesu m. in. poprzez organizację konferencji i kursów teoretycznych.

Więcej informacji o fundacji znajduje się na stronie: <http://www.alzdiscovery.org>

DOKTORANTKA IMDIK W FINALE KONKURSU FAMELAB 2014

Joanna E. Kowalczyk

Jest nam miło poinformować, iż doktorantka IMDiK **mgr Malwina Roszkowska-Chojecka** z Zakładu Fizjologii Nerek i Płynów Ustrojowych znalazła się w gronie 10 finalistów konkursu FameLab 2014. To międzynarodowy konkurs, do którego przystępują badacze z dziedzin nauk ścisłych, przyrodniczych, medycznych, rolniczych lub technicznych. Uczestnicy mają za zadanie, w sposób jak najbardziej atrakcyjny i zrozumiały opowiedzieć jury i publiczności o swojej pracy naukowej. Liczy się poprawność pod względem naukowym, umiejętność

jasnego wytłumaczenia skomplikowanych naukowych zagadnień oraz charyzma.

Konkurs jest organizowany w przeszło 25 krajach całego świata. Na terenie Polski organizowany jest przez British Council w partnerstwie z Centrum Nauki Kopernik. Krajowy finał konkursu będzie miał miejsce w maju b.r. w Warszawie, a międzynarodowy w czerwcu w Wielkiej Brytanii podczas Cheltenham Science Festival.

I GŁOGOWSKI DZIEŃ MÓZGU

Teresa Zaleska, Zakład Neurobiologii Naprawczej

Fundacja "Dajmy Dzieciom Nadzieję " zaprosiła **prof. dr hab. Teresę Zaleską** z Zakładu Neurobiologii Naprawczej do wygłoszenia wykładu w czasie konferencji „I Głogowski Dzień

Mózgu" która odbyła się 1 marca b.r. Wykład nosił tytuł: "Próby terapii okołoporodowego uszkodzenia mózgu."

DYSKUSJA W SPRAWIE OCEN JAKOŚCI BADAŃ I OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

Krystyna Domańska-Janik, Zakład Neurobiologii Naprawczej

Z wielką satysfakcją odnotowuję narastający sprzeciw środowiska naukowego buntującego się przeciwko coraz szerszemu stosowaniu systemu tzw. „parametryzacji ocen naukowych” doprowadzającego często do absurdalnych uproszczeń i pomyłek, a co więcej, w mojej opinii, psującego tradycyjny etos i cel pracy naukowej.

Mój personalny bunt przeciwko wprowadzeniu takich kryteriów ocen, które bezkrytycznie i bez merytorycznej dyskusji (nie mówiąc już o peer review) były stosowane ostatnio w Komisji ds. Nauki naszego Instytutu, doprowadziły mnie, wobec ignorowania mojego krytycyzmu i sprzeciwu wyrażanego w pismach zarówno do w/w Komisji jak i Rady Naukowej Instytutu, do rezygnacji z funkcji jej uczestnika. Wydaje mi się jednak, że

ta konfliktowa sprawa ma charakter bardziej generalny i powinna stać się przedmiotem szerszej dyskusji w naszym Instytucie.

Dlatego też załączam skrócony przedruk z aktualnego numeru PAUzy, dotyczące stanowisk zarówno międzynarodowych gremiów (tzw. Deklaracja z San Francisco) jak i cenionego animatora naszego życia naukowego w kraju, jakim jest Fundacja Nauki Polskiej oraz listu prezesa PAU, Prof. Kajetana Wróblewskiego, jako przyczynek i zachętę do podjęcia merytorycznej dyskusji przez decydentów i pracowników naukowych naszego Instytutu, o możliwości korekty reguł postępowania w zakresie ocen i nagradzania osiągnięć naukowych.

PAUza Numer 249, 10 kwietnia 2014

Oświadczenie władz Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w sprawie ocen jakości badań naukowych Rada i Zarząd Fundacji na rzecz Nauki Polskiej podjęły decyzję o podpisaniu przez FNP tzw. **Deklaracji z San Francisco** dotyczącej zasad oceny jakości badań naukowych (pełny tekst Deklaracji

dostępny jest na stronie: <http://am.ascb.org/dora/>. Deklaracja ta dotyczy między innymi:

1. Niestosowania parametrów oceniających czasopisma naukowe, (takich jak np. *impact factor*), jako elementu zastępującego merytoryczną ocenę jakości naukowej publikacji, czy też oceny jakości osiągnięć naukowych

uczonych dokonywanej przy okazji ich awansu lub starania się o uzyskanie funduszy na badania naukowe.

2. Oceniania badań naukowych prowadzonych przezuczonych przede wszystkim na podstawie oryginalności osiągnięć i ich wpływu na rozwój dziedziny, a nie poprzez impact factor czasopisma, w którym zostały opublikowane.

Deklarację podpisali między innymi: American Association for Advancement of Science (AAAS), EMBO, Howard Hughes Medical Institute, Wellcome Trust, redakcje czasopism naukowych, w tym: „Proceedings of The National Academy of Sciences” (PNAS), „Public Library of Science” (PLOS) oraz liczne europejskie i amerykańskie towarzystwa naukowe. Indywidualnie deklarację podpisało między innymi wielu laureatów Nagrody Nobla, redaktorzy naczelni czasopism naukowych, w tym „Science”.

Władze Fundacji na rzecz Nauki Polskiej zdecydowały się podpisać Deklarację z San Francisco, mając na względzie niepokojący fakt, że w środowisku naukowym od kilku lat rozwija się tendencja do sprowadzania jakości prac badawczych poszczególnych uczonych do oceny czasopism, w których ich osiągnięcia zostały opublikowane.

Na podstawie doświadczenia w pracy nad systemami oceny parametrycznej w Komitecie Badań Naukowych oraz w Komisji Ewaluacji Jednostek Naukowych, nie wykluczamy stosowania parametrów opartych o normalizowany w danej

dziedzinie impact factor czasopism do oceny dużych jednostek naukowych. Z tych doświadczeń wynika, że gdy oceniana jednostka naukowa jest wystarczająco liczna (powyżej 60 naukowców), sumaryczny, normalizowany impact factor jednostki koreluje z jej cytowaniami, a w przypadku nauk eksperymentalnych także z poziomem finansowania badań naukowych z zewnętrznych źródeł. Taka korelacja nie występuje jednak przy ocenie małych jednostek, a tym bardziej indywidualnych zespołów badawczych oraz ich liderów. W tym wypadku należy bezwzględnie stosować system oceny peer review, w którym starannie wyselekcjonowani uczeni, oceniają oryginalność indywidualnych osiągnięć naukowych innych badaczy, a pomocniczą rolę może spełniać liczba cytowań oraz wskaźnik h.

Liść do Redakcji PAUzy

Andrzej Kajetan Wróblewski Wiceprezes PAU

Od kilkunastu lat walczę o wyeliminowanie z ocen osiągnięć naukowych takich pseudonaukowych substytutów jak punkty i „impakty”. Z wielką satysfakcją przyjąłem mocny tekst przemówienia profesora Piotra Sztompki na Kongresie Kultury Akademickiej („PAUza Akademicka”247), jak i obecne Oświadczenie władz Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

Jest nadzieja, że może uda się odrobić straty i oprzeć ocenę osiągnięć naukowych na racjonalnych zasadach.

NAJNOWSZE PUBLIKACJE NAUKOWE

Joanna E. Kowalczyk na podstawie „PubMed” oraz informacji otrzymanych od Pracowników IMDiK

- Piwkowska A, Rogacka D, Audzeyenka I, Angielski S, Jankowski M High glucose increases glomerular filtration barrier permeability by activating protein kinase G type Ia subunits in a Nox4-dependent manner. *Exp Cell Res.* 2014; 320(1):144-52.
- Piwkowska A, Rogacka D, Jankowski M, Angielski S. Metformin reduces NAD(P)H oxidase activity in mouse cultured podocytes through purinergic dependent mechanism by increasing extracellular ATP concentration. *Acta Biochim Pol.* 2013;60(4):607-12.
- Stanczyk M, Olszewski WL, Gewartowska M, Maruszynski M. "Cancer seeding contributes to intestinal anastomotic dehiscence." *World J Surg Oncol.* 2013; 11:302. doi: 10.1186/1477-7819-11-302
- Zajac D., Spolnik G., Roszkowski P., Danikiewicz W., Czarnocki Z., Pokorski M. „Metabolism of N-Acylated-Dopamine.” *PLoS ONE* 2014, 9(1):e85259.
- Zaleska M, Olszewski WL, Durlik M, Miller NE. „Signaling proteins are represented in tissue fluid/lymph from soft tissues of normal human legs at concentrations different from serum.” *Lymphat Res Biol.* 2013; 11(4):203-10.
- Zaleska M, Olszewski WL, Jain P, Gogia S, Rekha A, Mishra S, Durlik M. "Pressures and timing of intermittent pneumatic compression devices for efficient tissue fluid and lymph flow in limbs with lymphedema." *Lymphat Res Biol.* 2013; 11(4):227-32.
- Kozacz A., Paulina Grunt P., Marta Steczkowska M., Mikulski T., Dąbrowski J., Górecka M., Sanocka U., Ziemia A. "Thermogenic Effect of Glucose in Hypothyroid Subjects," *Int J Endocrinol.*, 2014; doi:10.1155/2014/308017
- Gassowska M, Cieslik M, Wilkaniec A, Strosznajder JB. "Sphingosine Kinases/Sphingosine-1-Phosphate and Death Signalling in APP-Transfected Cells." *Neurochem Res.* 2014; Jan 23.
- Janowski M, Engels C, Gorelik M, Lyczek A, Bernard S, Bulte JW, Walczak P: Survival of Neural Progenitors Allografted into the CNS of Immunocompetent Recipients is Highly Dependent on Transplantation Site. *Cell Transplant* 2014;23(2):253-62
- Czubowicz K, Strosznajder R. "Ceramide in the Molecular Mechanisms of Neuronal Cell Death. The Role of Sphingosine-1-Phosphate." *Mol Neurobiol.* 2014; DOI 10.1007/s12035-013-8606-4
- Sypecka J., Sarnowska A. "The neuroprotective effect exerted by oligodendroglial progenitors on ischemically impaired hippocampal cells." *Mol Neurobiol.* 2014; 49(2):685-701
- Kujal P, Cerfíková Chábová V, Skaroupková P, Husková Z, Vernerová Z, Kramer HJ, Walkowska A, Kompanowska-Jeziarska E, Sadowski J, Kitada K, Nishiyama A, Hwang SH, Hammock BD, Imig JD, Cervenka L. "Inhibition of soluble epoxide hydrolase is renoprotective in 5/6 nephrectomized Ren-2 transgenic hypertensive rats." *Clin Exp Pharmacol Physiol.* 2014; 41(3):227-37.
- Gawrys O., Olszyński KH., Gawarecka K., Swiezewska E., Chojnacki T., Masnyk M., Chmielewski M., Kompanowska-Jeziarska E. „Cationic derivative of polyprenol, a potential component of liposomal drug carriers, does not alter renal function in rats." 2014 DOI: 10.1002/ejlt.201300489
- Gawrys O., Polkowska M., Roszkowska-Chojecka M., Gawarecka K., Chojnacki T., Swiezewska E., Masnyk M., Chmielewski M., Rafałowska J., Kompanowska-Jeziarska E., "Effects of liposomes with polyisoprenoids, potential drug carriers, on the cardiovascular and excretory system in rats." *Pharmacol Rep.*, 2014; 66(2):273–278